

Dohánytermékek egyencsomagolása és annak védjegyjogi hatásai – slippery slope

Lendvai Zsófia

zsofia.lendvai@bakermckenzie.com

2017. november 24.

Kérdésfelvetés

- állami szerepvállalás körében közegészségügyi szempontból korlátok bevezetése
 - reklám
 - terjesztés módja
 - védjegyhasználat
- jó példa a cigaretta
- de újabb kezdeményezések
 - üdítő italok, fast food, játékok

Gare de Lyon, Párizs

Előzmények

- Reklámtilalom
- 1999: XLII törvény: nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól
 - csomagolás kötelező tartalmi elemei
 - kátrány, nikotin, szénmonoxid,
 - egészségügyi figyelmeztetés – ábrával kombinálva 2012-től
 - elkülönítés kereskedelmi forgalomban – külön polc
 - eladó közreműködése kell a vásárláshoz – automatából nem lehet
- 2012-től zéró tolerancia: dohányzási tilalom közforgalmú intézményekben, közlekedési eszközökön, megállóhelyeken, játszótéren
- 18 éves korhatár
- gyártó – fogyasztó kommunikáció egyetlen helye a csomagolás

Dohánytermékekről szóló irányelv – 2014. április

- a tagállamoknak a dohánytermékek és kapcsolódó termékek gyártására, kiszerezésére és értékesítésére vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közelítéséről – 2014/40/EU irányelv
- II. Fejezet: Csomagolás és címkézés
 - Figyelmeztetések
 - Egészségvédő figyelmeztetések
 - Termékismertetés:
 - előírja, hogy a csomagoláson milyen elemeket nem lehet feltüntetni (pl. félrevezető tájékoztatás a károsságot tekintve, ízre utalás stb.)
 - nem sugallhatnak gazdasági előnyt („egyet fizet, kettőt kap”)
 - fentiek alapján **tiltott elemek** és megoldások közé többek között, de nem kizárólag a következők tartoz**hat**nak: szövegek, szimbólumok, nevek, **védjegyek**, képi vagy más megjelölések

Dohánytermékekről szóló irányelv – 2014. április

- Minimum harmonizáció:

Ez az irányelv nem érinti a tagállamok arra vonatkozó jogát, hogy a piacukon forgalmazott valamennyi termékre alkalmazandó **további követelményeket** tartsanak fenn, illetve vezessenek be a dohánytermékek csomagolásának egységesítésére vonatkozóan, amennyiben ez **közegészségügyi megfontolásokból** indokolt, figyelembe véve az emberi egészség védelmének ezen irányelv révén megvalósuló magas szintjét. Ezeknek az intézkedéseknek **arányosaknak** kell lenniük, és nem lehetnek önkényes megkülönböztetésnek vagy a **tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozásának** az eszközei.

- átültetési határidő: 2016. május 20.

Ellenérvek – védjegyjogi szempontból

- **Nemzetközi egyezmények:**

- TRIPs, PUE: védjegy kereskedelmi használata indokolatlanul nem köthető külön követelményhez, mint pl. más védjeggyel történő használat, különleges formában történő használat vagy a megkülönböztető képességét hátrányosan befolyásoló módon történő használat

- **Alapjogok sérelme**

- ellehetetlenül mind a szó- mind az ábrás védjegy használata
- kereskedelmi szólás szabadsága:

Reklámtv. indokolása: korlátozza a dohánytermékek reklámozását. Szintén alkotmányos okokból azonban a kereskedelmi kommunikáció teljes körű tilalmának lehetősége sem merülhet fel ezen legálisan forgalmazható termékek vonatkozásában.

- fogyasztók információhoz való joga
- vállalkozás joga

Ellenérvek – védjegyjogi szempontból

- **Alapjogok sérelme (folyt.)**
 - **tulajdonhoz való jog sérelme:** védjegy alkotmányos tulajdonvédelem tárgya (AB, EUB)
 - egyencsomagolás előírása, ha nem is kimondottan, de ténylegesen a védjegy jog teljes kiüresedéséhez vezet
 - védjegy funkciói megszűnnek: eredetjelző, minőségjelző és reklámozási funkció: jóhírnév, piaci elismertség goodwill, reputáció
 - értékvesztés
 - oltalom megszűnés – 5 év

Érték: \$24.1 millió
2017 Forbes lista

Ellenérvek – védjegyjogi szempontból

- **Alapjogok korlátozása: szükséges és arányos**
- **Szükséges:** „ha az a közérdekű cél megvalósítása érdekében elkerülhetetlenül szükséges, ha a közérdekű cél más módon, mint tulajdonjog sérelmével nem valósítható meg.” (30/1992 AB határozat)
- **Arányos:** ne legyen enyhébb eszköz, amely a cél elérésére alkalmas
- **Kártalanítás:** azonnali, teljes és feltétlen

Szükséges? Arányos?

- Nincs bizonyíték, hogy a dohányzás csökkenne – bár feltételezik, hogy kevesebben fognak rászokni
- sokkoló marketing hatása kérdéses – alternatív intézkedések hatásosabbak
- árcsökkenés várható – mással nem tudják a gyártók a fogyasztókat megszólítani – ez növelheti a fogyasztást
- hamisítás könnyebb
- feketekereskedelem

Indiana Jones kard vs. pisztoly - indavideo.hu.mp4

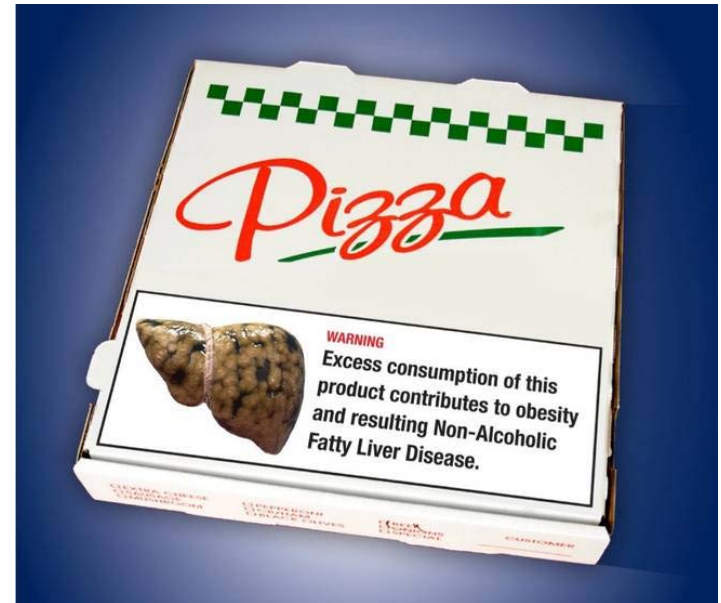
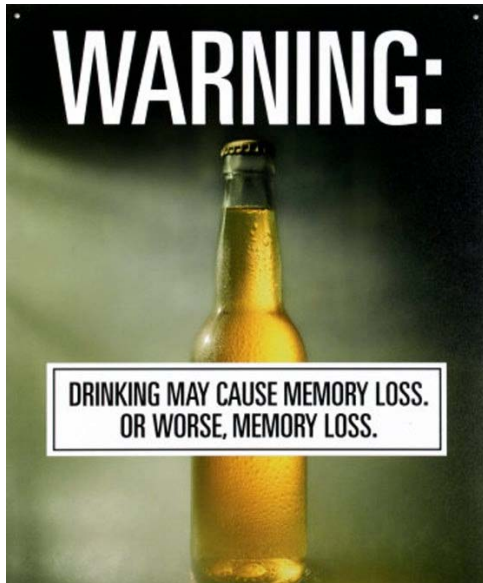
Előzetes döntéshozatal – 2016. május 4. C-547/14

- Chartában elismert jogok és szabadságok gyakorlása csak a **törvény által**, e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával, és az **arányosság** elvére figyelemmel csak annyiban korlátozhatók, amennyiben az elengedhetetlen, és ténylegesen az Unió által **elismert általános érdekű célkitűzéseket** vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja.
 - 1: beavatkozást úgy kell tekinteni, mint amely a törvény által történik, mivel az az uniós jogalkotó által elfogadott rendelkezésből következik.
 - 2: vállalkozó véleménynyilvánítási és információközlési szabadságát nem sérti - egyáltalán nem minden információ közlését tiltja a terméken
 - 3: Unió által elismert közérdekű célkitűzésnek felel meg, nevezetesen az egészség védelme célkitűzésének
 - 4: arányosságát illeti: Unió az emberi egészség magas szintű védelmét követeli meg

Előzetes döntéshozatal – 2016. május 4. C-547/14

- Célkitűzése az irányelvnek a harmonizáció, áruk szabad mozgása miatt
- le. 24. cikk (2) bek. ezt nem akadályozza – mert amúgy is olyan követelmények vannak, amik nem nagyon teszik lehetővé a termékek más országban való értékesítését
- Az európai uniós védjegyoltalom **egységes**, és az Unió egész területén azonos hatállyal rendelkezik: csak az Unió egésze tekintetében lajstromozható, ruházható át vagy lehet róla lemondani, illetve képezheti megszűnést megállapító vagy törlést kimondó, illetve használatát tiltó határozat tárgyát. Ha e rendelet eltérően nem rendelkezik, ezt az elvet kell alkalmazni.

„Repül a nehéz kő...”

Magyar példa – Lex Heineken

- Tilos Magyarországon horogkeresztet, SS-jelvényt, nyilaskeresztet, sarló-kalapácsot, ötágú vöröscsillagot vagy ezeket ábrázoló jelképet (a továbbiakban: önkényuralmi jelkép) haszonszerzés céljából
 - a) felhasználni,
 - b) megjeleníteni vagy
 - c) önkényuralmi jelképpel ellátott árut vagy szolgáltatást értékesíteni.
- A Kormány egyedi határozatával — teljes vagy részleges — felmentést adhat, ha a kérelmező bizonyítja, hogy az önkényuralmi jelkép használatához olyan különös méltánylást érdemlő magánérdeke fűződik, amely az önkényuralmi jelkép által érintett társadalmi csoport érzékenységét nem sérti, továbbá a jelkép használatától való tartózkodás súlyos és aránytalan érdeksérelmet jelent a számára.
- DE!

Magyar példa – Lex Heineken

- Önmagában az a tény, hogy a kérelmező önkényuralmi jelképet tartalmazó védjegy jogosultja, nem minősül sem különös méltánylást érdemlő magánérdeknek, valamint — külön indokolás nélkül — nem jogosít az aránytalan érdeksérelemre történő hivatkozásra sem.
- Indokolás:
 - bizonyítani kell, hogy pl. egy védjegy olyan csekély fokú módosítása, amely az önkényuralmi jelkép eltávolításával jár, a magyarországi kereskedelmi forgalomban miért minősül aránytalan érdeksérelemnek ahhoz a közérkölcsből, illetve a közrendből következő követelményhez képest, hogy a diktatúrák áldozatainak és családjainak, valamint a kollektív magyar nemzetnek a kegyelethez, illetve emlékezéshez való jogát mindez felülírhasssa
 - A törvényjavaslat tehát nem zárja ki, hogy lehet olyan magánérdek, amely adott esetben konkurálhat a védendő közérdekkel, és ennek elbírálására megteremti a jogszabályi lehetőséget. A felmentés lehet részleges is – utóbbira tipikus példa a nemzetközi közvetítésben megjelenő reklám lehet.